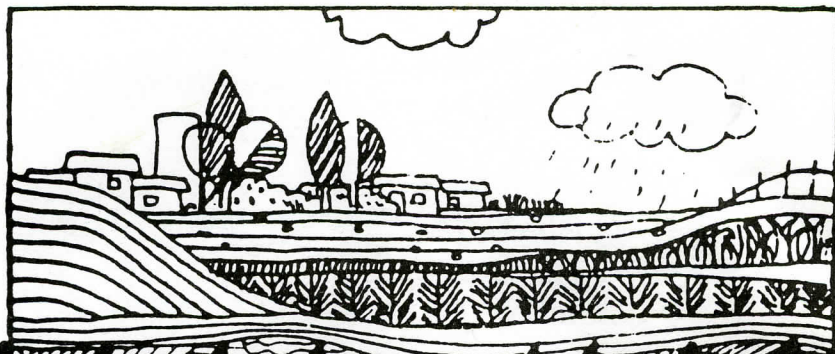

דברי תורה

שלכת

א. זקן

יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחַ, שֶׁלֶכֶת בְּעָלִים
נִמְנו יִלְדֵי שִׁירֵי, כִּי אֵין יוֹתֵר צָלִילִים

וְשִׁיר זֶק אַחַד נִתֵּן, שִׁיר עַל אֵלֶּה פֶּתַח נֶשֶׁד
נִוּא, מֵה זֶה אֵלֵי עָלִיו נִגְזֵר ? !

נִמְנו נִפְשֵׁי אֵלֵי, הִסְתִּינו חֶרֶץ יְבוּא,
אֲחֵרֵי נֶשֶׁד עֵלֶּה, הִנֵּה נִתֵּן שִׁירוֹ,

מִי לָךְ בְּשִׁירִים יִקְשִׁיב, אִם אֵת קוֹלִי בְּבוּא אֲבִיב,
נֶשֶׁא רוּחַ צִלְמוֹת מִסְבִּיב ?

יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחַ, שֶׁלֶכֶת בְּעָלִים
נִמְנו יִלְדֵי שִׁירֵי, כִּי אֵין יוֹתֵר צָלִילִים.

מספר 1 3 5 6 כ"א בחשוון תשנ"ד

7.11.93 כפר-הנשיא עלון פנימי

חזל טוב... חזל טוב

* ימי *הולדת*

7.11 עדי לינטון

8.11 עידן בן-זאב
נידית גינת
ניב דדוש

9.11 עדיה שרקי
ארז בילגורי

10.11 גדי עמית
אילן המאירי
אסא שוורץ
ניצן טוביס

11.11 דיאן ניימרק ***בת 60***
אביטל ארני

12.11 אורי אדלשטיין
אלישע וולפין

13.11 דגלס ארנולד
רפי פרנק
שר קשדן (ג'קסון)
זהר דבולט

מרב לוי (נכדה סמברג)
איריס גוטר

* ימי *כישוראין*

7.11 כבדלי ויוני בן-חיים

9.11 דנה ואודי אגם

10.11 איריס ורונני גוטר

12.11 עפרה ואד משיח

13.11 רחל ודודו פוקס
אורית ואורי כהנא

מצוות הגברה

חברים הי,
עקב יציאתי למילואים ב-15.11,
ליאור בן-זאב יחליף אותי בניהול
צוות ההגברה.
אכל ... עדיין צריכים משהו
שיהיה אחראי - אחרת נסגור את העסק.
חישבו על זה.
איציק

מה נשמע?

* בחירות בכל מקום. גם פה כפינה הקטנה שלנו וגם מסביב.
בהצלחה ענקית לאורי אדלשטיין למועצה-הכלכלית החדשה ואל יאוש
לכל אלה שהיו מועמדים ולא נבחרו. עוד יהיו המון הזדמנויות
ואפשרויות חדשות וטובות לא פחות.
וגם בשביל להיות מתחרה, צריך יכולת וראש.

* וטדי קולק הולך הביתה וגם ציץ. בהחלט שינויים ממה שהיה
עד עכשיו.

* השבוע, באמת שהיה לנו חורף. גם גשם חזק וזועף וגם
טמפרטורות נמוכות.

נדמה לי, שהשבוע באמת היה מקום לשמיכת הפוך מהארון.

* אבל היום, אור ליום ד', שוב השמש במרום והשמיים בהירים
ולפי תחזית החזאים, יהיה לנו סוף שבוע בהיר ונעים.

* גם בטלויזיה שלנו יש שינויים. ערוץ 2 הפך להיות מסחרי
ואולי תחרות טובה בין הערוצים, רק תעשה לנו, לצופים, טוב.

* נטשה ושחר (החבר שלה) נסעו השבוע (היום), להודו. נטשה
סיימה את עבודתה במזכירות ולפי מה שהם מבטיחים, הם יחזרו
בעוד כחצי שנה ולתמיד. אז תהנו ותשמרו על הבריאות.

* ובפרדס, העלו מהלך בקטיף הפומליות ואנו מחכים בקוצר
רוח לפעום מהם.

* מיכאלה צובר נכנסה לבית-התינוקות. היא כבר גדולה
ורבקה נכנסה באופו זמני למזכירות יחד עם שושי.

* רינה כרם התחילה לעשות חפיפה עם דויד פרנקלין
בסידור-העבודה.

* והמדרגות בחדר-האכל החומרים בדרך. זה לא נשכח ולא
מוזנח.

* זהו להפעם. כל טוב ולהתראות במדרכות.

רקפת

הקליטה נמשכת

בשבוע שעבר השתתפתי (יחד עם ישראל) ביום עיון מיוחד לפעילי קליטה בתנועה הקיבוצית... יום העיון אורגן לרגל סיום 4 שנים לקליטה (1989-1993).

בתקופה זו, עלו לישראל כחצי מיליון אנשים. (נקודה סטטיסטית מעניינת - הירידה של עולים בתקופה זו היתה רק כ-7%, שהיא כמחצית מהירידה באוכלוסיה הכללית). התנועה הקיבוצית יכולה להתגאות בעובדה שלא נשארו אדישים הפעם, והשתתפו בצורה מכובדת בנטל בקליטת משפחות וגם בקיום אולפנים לצעירים.

במשך השנים האלו, עברו בתנועה הקיבוצית, במסגרת בית 1 במולדת כ-10,000 נפשות (עד 7.93). היום נמצאים בתהליכי קליטה כ-1,260 נפשות. יש גם משפחות שהתקבלו לחברות ופעילים בעצמם בקבוציהם בענייני קליטה. דוגמא לנ"ל, היה ראשון המברכים בכנס: עולה ממוסקבה, שהתקבל לא מזמן לחברות בקיבוץ גברעם. הוא דיבר בעברית רהוטה, מתובלת בחוש הומור מאופק. היו עוד כמה עולים שהתבטאו בכנס והיה ניכר שהם מרגישים שייכות כבר בשלב זה בקליטתם.

הדובר השני היה שר הקליטה יאיר צבן, הוא הצליח להעביר לנו קצת מבעיתיות משרדו: מגבלות תקציביות, ענייני דת, (גיור וקבורה).

עובדה מעניינת בקשר לעליה, (במיוחד בשביל גיורא ש'): בהשוואה לכל עולה מרוסיה, מוציאה המדינה פי ארבע על עולה מאתיופיה. תנאי המשכנתא לעולה מאתיופיה הם נדיבים ביותר, ובכל זאת קשה מאד לשכנע את העולים מאתיופיה לרכוש דירות. אגב, המדינה החליטה בכל מחיר לחסל את אתרי הקרוואנים בערים, כדי למנוע slums וכל המתלווה אליהם. יש היום כ-300 עולים מאתיופיה במכינות אוניברסיטאיות והמספר עולה כל שנה. בכלל, המשרד של צבן, היטיב עם הסטודנטים העולים, לעומת בתקופת קודמו.

צבן גם סיפר לנו על פרויקט מעניין, הבא לפתור את בעיית תעסוקתם של המוסיקאים העולים. נפתחו מכונים בישובים ערביים ובזה האוכלוסיה הערבית עוזרת בקליטת העליה! למרות הספקות של הפוליטיקאים הערבים, נחלה התכנית הצלחה מרובה בקרב התלמידים, שנרשמו בהמוניהם.

בענין קליטת המדענים, אפשר גם לציין עובדות משמחות. מתוך 8,800 מדענים שהגיעו לארץ, נקלטו בעבודה כ-5,800. מתוך המדענים שנקלטו במגזר העסקי, ממשיכים כ-80% מהם, לעבוד גם לאחר תקופת העזרה הממשלתית בתשלום משכורתם. המפעלים נוכחו לדעת שיש מה למוד ממדענים אלה, גם בידע וגם בשיטות עבודה ואירגון. הבעיה היא במדענים שלא נקלטו עדיין (כ-3,000), וכמובן במספר הרופאים העולים, בהשוואה לאוכלוסיה. (לי אישית יש תקווה שעם התקדמות השלום באזור, נוכל "ליצא" רופאים למדינות ערב ואולי אף למדינות חבר-העמים - כשליחות ציונית!)

עובדה מעניינת לגבי הקיבוצים - בזכות העליה, זכתה התנועה הקיבוצית בזכויות בניה העולות על מספר העולים שנקלטו בינתיים. (כ-1,000 יחידות) נדמה לי, שגם אנחנו בין הנהנים.

המשך בעמ' 5.....

הקליטה נ מ ש כ ת המשך

בנוסף לשר הקליטה, הגיעו גם שני מרצים אקדמיים: אחד שתיאר באהדה את ההתפתחויות ברוסיה (בעיקר ברפורמות הכלכליות וקידום הדמוקרטיה) ואחד שדיבר על ההשתלבות החברתית של העולים בחברה הישראלית.

האחרון לא דיבר ב"אהדה" על השאלה האחרונה. יש בהחלט הרגשת דחיה חזקה בחלק גדול מאוכלוסיית ישראל. למשל - בסקר דעת קהל, מצאו ש-80% של התושבים חושב שהעליה גרמה לנזק כלכלי במדינה (לעומת 20% שחשבו כך לפני שלוש שנים). הסיבות הן מרובות - אבל אחד הגורמים העיקריים הוא התחרות בשטח התעסוקה, שהתושב הוותיק (בעיקר משכבות חלשות) מרגיש מצד העולים, העולים עליו בהשכלה ובדקע תרבותי. עצמת וכמות העולים מהווים איום על התושבים הוותיקים.

כשטח הפוליטי, יש אכזבה בקרב העולים, שעזרו להביא את הממשלה לשלטון (מדובר ב-4 מנדטים). ההבטחות לא מומשו עדיין. יש סימן מעודד בכל זאת כשטח הפוליטי - מספר מסוים של מפלגות מקומיות, צירפו עולים לרשימותיהם, המתמודדות בבחירות המוניציפליות. זה נסיון חדש במדינה ויהיה מעניין לראות אם העולים יוכלו לנצל את כוחם באפיק דמוקרטי זה, לקידום צרכיהם.

המרצה (רומן ברונפמן - עולה "חדש" מלפני 13 שנה), בהחלט רואה שהקשיים שהעליה מביאה איתה הם זמניים. בסופו של דבר, העליה תביא לשגשוג בהמשך והשתלבותם תהיה חיובית, כמו העליה של שנות ה-70. לא יזיק קצת רצון טוב בציבור.

שרה דבולט

תיכון טעות מלפני שבוע:

כשדיווחנו על פרויקט "נעלה" הסברנו את ראשי התיבות בצורה לא נכונה. צ"ל "נוער עולה לפני ההורים" ולא "בלי הורים" כפי שכתבנו. (המערכת)

הצדעה לקולין

עם תום הקדנציה של קולין, ברצוני לומר כמה מילות הערכה.

היה לי הכבוד לעבוד עם קולין בשנתיים האחרונות בתור מרכז וועדת היוזמות ומרכז ענף צמחי מרפא.

אין זה סוד כי קולין השקיע רבות מזמנו בפיתוח המפעלונים - ולדעתי בצדק. המפעל - פחות או יותר מנוהל עצמאית, ענפי החקלאות - קובעים מדיניות אחת לשנה, ולענפי השרותים רכזת משלהם.

לכן, למרכז המשק נשאר, לרוב, התפקיד החשוב של פיתוח ענפים חדשים, שיפתחו עבורנו בעתיד מקורות פרנסה והכנסה.

לי אין כל ספק כי בעוד מספר שנים, המושג 'מפעלונים' יעלם מהלכסיקון שלנו, וכל שישאר יהיו מספר ענפים מוצלחים וריווחיים לאחר העלמות של אותם ענפים שלא הצליחו.

השינוי שנוצר במשק, הוא המוכנות לקלוט יוזמות, ענפים ורעיונות חדשים. היום, הדבר כבר מובן מאליו, אך אסור לשכוח כי עד לפני מספר שנים התשובה לכל אותם רעיונות חדשים היתה 'תפסיק עם השטויות ולך לקטוף תפוחים!'. ...

האחראי לשנוי כל כך חשוב זה ולפתיחות החדשה הוא בעיקר קולין, ועל כך ברצוני להודות לו, אך לא רק על זאת.

הכבוד שקולין מראה לכל אחד, המוכנות שלו להפגש עם כל אחד, בכל שעה ועל כל נושא - כל אלה עומדים לזכותו.

ובנוסף, כאשר לא נבחר קולין לקדנציה נוספת, במקום 'לעשות ברוגז' המשיך קולין לעבוד ב-100% מחויבות כאילו לא קרה דבר.

קולין יודע שהוא מוריש למרכז המשק הבא משק במצב הרבה יותר טוב מזה שקיבל, גם מבחינת תזרים מזומנים וגם לגבי אפשרויות הצמיחה, ועל כך הוא יכול להיות גאה.

לקולין - בשם כל אלה המסכימים עימי (וישנם רבים כאלה) - תודה על כל מה שעשית.

ולאורי - בהצלחה רבה בתפקידך החדש.

רוי ב'

טוק-שז' זשמה אסיפה

"באסיפה הבאה (שאין לה עדיין תאריך) אני אהיה היושב ראש", אומר מקס מ. א-פרו-90 שום דבר, ומוסיף "יותר נכון, אהיה המפיץ".
(אם שמעתם את המשפט הנ"ל בימים האחרונים, אין לכם צורך להמשיך לקרוא)

מקס ממשיך ומסביר את המשפט הסתום. "האסיפה מתקיימת בכל מספר משתתפים שהוא, ומי שמעלה הצעה באסיפה לא מדבר למעשה אל 10-20 הנוכחים, אלא בעיקר אל הצופים בבית, שיכריעו בקלפי בהמשך.

לכן - מעכשיו נקיים את האסיפה בחלק האחורי של המועדון, ששם התקרה יותר נמוכה, והנוכחים לא יוכלו להתפזר על שטח גדול (אני מציעה את תא הטלפון ש"כינינו" פינה לפני שבוע, אבל מקס לא מסכים). המצלמה תכוון אל פני הדובר, והוא ידבר ישר אל מסך הטלוויזיה. נדמה לי שכך צריך לנהוג בעידן החדש, כדי להגיע אל מקסימום של קהל. אני מאוד מבקש מהחברים בבית לפתוח את המקלט בשעת האסיפה הבאה, ולהתרחש מן השינוי."

לי, בתור משתתפת די קבועה באסיפה יש כאן מספר בעיות:

(א) איך אתלכש כדי לעשות רושם מתאים על הבוחרים בבית.

(ב) האם אני ארגיש כ"live audience" בלבד, ואראה את הדוברים רק בפרופיל או דרך הטלוויזיה אשר במועדון?

(ג) אולי מוטב להשאיר בית.

לגבי ההערה האחרונה שלי מקס לא מתרגש. "תפקיד האסיפה, הוא להסביר לחברים ותפקיד הנוכחים, לעזור בהסברה ע"י שאלות מכוונות ולהשפיע על הצגת העניינים.

אנגה

אז, חברים היכוני להפקה העתידית.

כ"ו בחשוון תש"ן (1989) נח שיין

נר
זכרון

דירות - הרחבה פרטית או אולי אחרת?

לפני זמן קצר התפרסמה הצעה של ועדת החברה, שעיקרה אישור, למעוניינים, להרחיב בתיהם עד גודל מסוים במימון פרטי.

ברור לי שהגיע זמן להבוע מסמרות בנושא זה, לפני שניכנס לבניה פראית. וההצעה, לכאורה הוגנת בהחלט. בזמן מסוים גם אני חשבתי שזה הפתרון: לחסוך שנתיים-שלוש כדי להגדיל את המטבחון שלי, שגודלו כגודל בול דואר.

אבל - מזה זמן מה שאני חושבת אחרת. הגעתי למסקנה שכל בסיס המחשבה בנושא השיכון לקוי, אינו הגיוני ואינו צודק.

בחמש-עשרה השנים האחרונות, בנינו מספר שכונות, כל אחת מרווחת ומשופרת מקודמתה. מצד אחד הבענו לעצמנו ששיכון קבע עומד על 54 מ"ר. לעומת זאת בנינו 66 מ"ר, א"כ 66 מ"ר עם שיפורים רבים ועכשיו אנו מגדילים לעשות ובונים דירות גדולות עוד יותר (70 מ"ר? 80 מ"ר?). יש אפשרות? מה טוב. עיני לא צרה. כמה שיותר גדול - יותר טוב. אינני מהמאמינים שאם "אנחנו" ייבשנו ביצות וכתשנו חצץ על כביש צמח - כך נגזר שיהיה עד סוף כל הדורות. אני בעד שיפור רמת החיים ובעד התקדמות כל הזמן אבל לכולם, רבותי, לכולם, לא רק לקבוצות מקריות, למשפחות שבמקרה היה להם המזל להיות בהרכב הנפשות הנכון בזמן הנכון! או משפחות שזה מקרוב באו ובקושי הספיקו לתרום לכלכלת המשק וגרות בדירות גדולות ומרווחות, לפעמים זה זוג בלבד ולפעמים אדם בודד, בזמן שחברים ותיקים שהשקיעו כאן את כל חייהם הבוגרים, חיים בדירה קטנה בהרבה והכל בגלל צירוף נסיבות שאין לו כל קשר לזכויות, וותק ואפילו למספר הנפשות במשפחה. והרי גודל הבית זה הקריטריון הראשון במעלה הקובע את רמת החיים! ולכאורה אנו לכודים במצב נצחי שאין סיכוי לתקנו, אלא אם יש לך חשבון בנק (או הורים/דודים עשירים) שיאפשר לך למצוא סכום של עשרות אלפי ש"ח. יש כאלה בינינו? יפה. אך מה על האחרים?

אם יש כאפשרותנו לבנות דירות גדולות יותר לצעירים, אדרבה, נבנה. אך נדאג גם למבוגרים. מפעם לפעם נביט גם אחורה ונתעדכן. ניישר את הקו. איזו מין חברה זאת שדואגת רק לצעירה ומשאירה את הזקנים נחשלים מאחור? התרגלנו לצורת מחשבה מעוותת ואנו ממשיכים בה ומגדילים את הפער כל הזמן והגרוע מכל הוא שהדור הצעיר מתרגל לחשוב שזה המצב הנורמלי וכך צריך להיות.

והרי הצעתי:

עברתי על רשימת הטלפונים ומצאתי כך: מספר הדירות של ותיקים ואנשי גרעין ה' (ז"א בעלי ותק של קרוב ל-30 שנה ויותר) בדירות של 54 מ"ר: 50 יחידות, מתוכם 11 שכל ילדיהם נמצאים מחוץ לקבוץ. לעומתם יש כ-30 יחידות של 66 מ"ר שגרות בהם משפחות (או יחידים) שילדיהם כבר יצאו מהבית. מספר זה (30 יחידות) יגדל לפי הערכתי ב-3 או 4 משפחות כל שנה, כשעוד ילדים גדלים ויוצאים מהבית.

המשך בעמ' 9...

דירות - הרחבה פרטית או אולי אחרת? ... המשך

אני מציעה שנקבע את גודל דירת הקבע ל-66 מ"ר. (בעצם כבר קבענו זאת בעבר, בעקיפין, כאשר הרחבנו את בתי הוותיקים מ-45 מ"ר ל-66, בערך 10 הרחבות).

לפי הערכה של הרולד, בניה של מ"ר עולה \$ 700. לכן, תוספת של 12 מ"ר (מ-54 ל-66) תעלה 25,000 ש"ח, (\$ 700 x 12 מ"ר x 3 ש"ח ל-\$). יש ביכלתנו לדעת, להגדיל כל שנה בין 5 ל-10 דירות לפי הוותק או לפי קריטריונים אחרים. זה, כמובן, במקביל לבניה "גדולה" או תוספת חדרים לצעירים.

מי שאינו רוצה לחכות לתורו ויכול להרחיב את ביתו במימון עצמי - שיהיה לו לבריאות. מי שקיבל הרחבה ל-66 מ"ר ע"ח המשק - אינו רשאי להגדיל את הבית מעבר לזה ב-10 השנים הבאות.

אני יודעת שזאת הצעה מהפכנית והתגובה אצל רבים תהיה שלילית, אבל אני מבקשת, חברים יקרים, במיוחד אתם שכבר גרים בדירות מרווחות: אל תמהרו לשלול - כי "אין כסף". כל מה שאני מבקשת - זה לא יותר ממה שיש לכם כבר היום. הכסף יימצא - כפי שנמצא בעבר לדירות שלכם ולצרכים אחרים. חישבו על הפער הגדול ברמת החיים בתוך אוכלוסייה קטנה כמו שלנו. פער כזה, כשהוא מונצח, אינו יכול להוסיף להרגשה הטובה של כולנו.

צפורה

לאחראים על התקציבים (רכזי ועדות וכד')

נא הכינו את תקציבי 1994.
יש למסור את הדפים עד סוף חודש נובמבר.
תודה אביבה

מסתבר שבכפרנו הקטן לא צדיכים להכנס להיסטוריה כשרואים נחש מכל סוג שהוא תחת המיטה. יש לנו לזכדת נחשים, שהוכיחה את מיומנותה באירועים שונים, והיא רותי עמית. אם אתם זקוקים לכישוריה, אנא התקשרו. (מפי אביבה ג.)

מהמפגש בשלושים לנורברט ז"ל

לנורברט שאהבנו

לזו שהבינה
את מסתורי לכו,
היו נשיקות
פי מליון מתוקות
משלך.
מלאך משמים.
למה באת לפני הזריחה
לתת לו הנשיקה
ולנו הכאב?

איך נתנחם אנחנו
שאהבנו אותו.
מלאך משמים,
שזאת דרכך
להעניק לטובים
ולזכאים
את מתנת חיבתך
כאשר באת
לפני הזריחה
ונתת לו הנשיקה
ולנו הכאב.

רחל אבידור

אנחנו יודעים
שאהבת אותו כמונו.
מלאך משמים.
מי ביקש ממך
לבוא עם נשיקתך
לפני הזריחה,
לתת לו הנשיקה
ולנו הכאב?

יכולת, לפחות,
להזהיר אותנו,
את חבריו
ויקיריו,
בסימן קטן
שבקטנים.
אך זמנך
אינו זמננו,
מלאך משמים.
לפני הזריחה
נתת לו הנשיקה
ולנו הכאב.

אתה שאהבת אותו
כמונו.
מלאך משמים,
לא ידעת
שרצינו להגיד לו
עוד אלפי דברים.
להודות לו
על אלפי מעשים
טובים.
לזכות עוד
באלפי חיוכים
וצחוקים.
אך הופעת
לפני הזריחה
ונתת לו הנשיקה
ולנו הכאב.

מכתב לנורברט מאהרון ואילן - בניו

לדגל יום השלושים למותו של נורברט ז"ל, רצו הבנים שלו לשלוח לו מכתב אחרון, אך לצערי המכתב לא הגיע בזמן. - החלטתי שכיוון שזהו מכתב כל כך יפה, לפרסם אותו מעל דפי העלון.

אפרת אדלשטיין

.....

בעוד אנו שומעים את טיפות הגשם נופלות מחוץ לחלון של דירתנו בקולומבוס, אנו מבינים שלמעשה זו תהיה ההודעה האחרונה שנמסור לך דרך כתיבתנו.

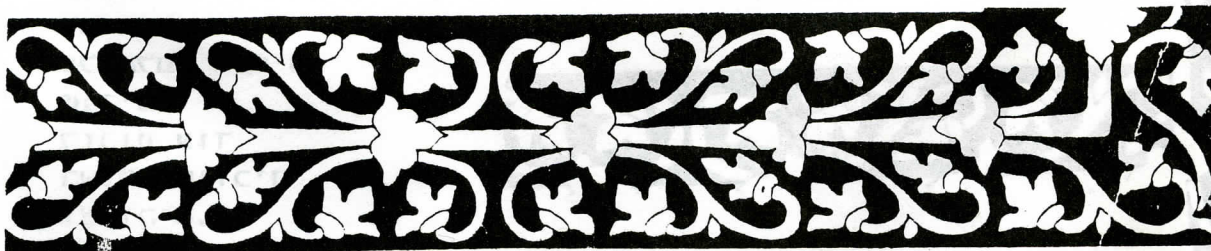
רוב חיינו התקשרנו בצורת מכתב. לפעמים שמעת את מחשבותינו ורגשותינו בטלפון. בתור ילדים ייחלנו ובתור מבוגרים, רצינו שעם כל כוחותיו של אלוהים זה יהיה אחרת. תמיד רצינו ותמיד נרצה קשר יותר מוחשי איתך אבא. הו אבא, הכיף שהיה יכול להיות שלנו, לו יכולנו לדבר איתך על בסיס של קשר עיניים, היינו רואים את שפתיך החמות והדכות, נעות עם שמיעת קול מפיק. היום אנחנו כל כך רוצים שעינינו יראו את עיניך ומייחלים שידינו יגעו בך, אלוהים לקח אותך מוקדם מדי.

היית רוצה מכתב אחרון כל כך עצוב מאיתנו? ודאי שלא.

ולכן, כילדיך, נחזיק חזק בזכרונות של איזה איש מאושר היית וודאי עדיין נשארת, איפה שלא תהיה. לא, אין אנו זוכרים בדיוק את מגע ידיך, אך אנו זוכרים כמה אהבת ילדים במיוחד את שלך. אנו זוכרים כמו אתמול כמה אהבת לנסוע לנתניה, תל-אביב או חיפה עם הבנים שלך. במעבר מילדים לבוגרים, הבנו שיש יותר מהמגע הפיזי, עם כי בכל זאת, רצינו שיהיה יום שתיגע בנכדים - אך הם יכירו אותך כנפש אך לא בגוף, והיתה לך נפש. היה לך טירוף, היה לך אותנו. כן אבא, אלה בניך, שעכשיו הם גברים מבוגרים, שאומרים לך זאת. אהבנו אותך מאד, ולא נשכח זאת, לכן נבקש גם ממך לא לשכוח. אנו אוהבים אותך אבא.

.....

מי שרוצה לכתוב לאילן או לאהרון, הכתובת אצל אפרת אדלשטיין.

אדם בא לעולם - ואדם הולך מן העולם
נולד לי ילד חדש - והלך לי חבר וותיק

כאשר אדם הולך מאיתנו בפתאומיות, אנו מתחילים לשאול
שאלות, לנסות למצוא סימנים והקשרים. נזכרים בדברים
אחרונים - מנסים למצוא משמעות וקשר בין מקרים.

האם יש משמעות לעובדה שבדיוק יממה לאחר שנולד לי בן -
הלכת מן העולם - בלי להספיק לראותו?

האם יש משמעות לכך שקראתי לבני - עמית, וזאת לאחר
התלבטות כה גדולה בין רשימת-שמות ארוכה ארוכה - משהו
כפנים אמר שעמית זה השם המתאים, והיום, כשאני כותבת
את הדברים, אני מוצאת את ההקשר. עמית פרושו - חבר.

האם יש משמעות לזה שהלכת עם בואו של ילד חדש לעולם?
מה שמחזיר אותי לאהבה הגדולה ביותר שלך - ילדים.
כאשר היית רואה ילד, מיד היו אורות עיניך ופיר מתמלא
בצחוק גדול. מה לא היית מוכן לעשות בשביל ילד, ומה לא
עשית למעני במשך כל תקופת ילדותי.

אני מנסה לזכור מאיפה זה התחיל, אך הזכרון לא נושא אותי
למרחק כה גדול, ורק נותר לי להאמין לסיפורים שלך. אך
זוכרת אני בברור את ארוחות הארבע בביתך; הטוסטים,
החמאה, הריבה והגבינה הצהובה, והכייף הגדול, שרק אצל
נורברט היה מותר; לקפוץ על הספה ולערוך מלחמת כריות.
איך טיפסנו בסולם עד למרומי של האסם, משם ראינו את כל
הנוף, וכמובן הטרקטור האדום - שמאחור בספסל מיוחד ישבנו,
רוני ואני - דוהרים בשבילי הקיבוץ, אוספים את האשפה
בעגלה מאחור ומשליכים למטה למזבלה.

אח"כ התחתנתי - הבאת ילדים משלך, ואני בגרתי. אך הקשר
החזק נשאר לאורך כל השנים ואת האהבה הרבה שלך אלי העברת
גם לילדי.

בשנים האחרונות חלקת את חייך בין קיבוץ עין החורש - אצל
מרים - לבין קיבוץ כפר הנשיא, אך תמיד מצאת זמן לקפוץ
לבקר: לשאול מה נשמע, לספר סיפורים, לשחק עם הילדים
ולתקן את האופניים שלי ושל הבנים.

נורברט - אני אזכור אותך כבן אדם מלא חיים, בעל לב רחב
ורצון לעזור, שבצניעות ובפשטות היה החשוב מכל - חבר!

הלך חבר.

מיכל דדוש

לזכר נורברט

מפי רונית (בתה של מרים מעין-החורש)

נורברט הגיע אל משפחתנו לפני כ-13 שנה. לקח לנו זמן מועט בכדי להרגיש שייכות - אנחנו כלפיו והוא כלפינו. זה היה כאילו מובן מאליו, שנורברט חלק בלתי נפרד מאיתנו, וכך זה נמשך לאורך השנים. נורברט היה אדם מיוחד בעינינו. היתה לו הבנה והתחשבות מלווה תמיד כרגישות של אהבה. תמיד היתה לו בת-צחוק בעינים. העליזות וחדוות החיים היו טבועות בו וליוו אותו בכל מעשיו. הערכנו אותו על אומץ לבו לקבל על עצמו את כל משפחתנו לטוב ולרע. הקשר בינינו במרוצת השנים היה מאוד הדוק ותמיד שמחנו להיות במחיצתו. ראינו בנכדים של אמא נכדיו לכל דבר. הוא ידע להעניק להם אהבה ללא גבול וטיפול בהם במסירות. נורברט ידע להגיש עזרה ולתת יד תומכת בצורה מושלמת לכל פונה. רק תמול-שלשום צחקנו והשתעשענו יחדיו, והעליזות שבך לא משה עד הרגע האחרון. נורברט - נזכור אותך תמיד כאדם מיוחד, והחיוניות שהיתה בך תלווה אותנו לאורך השנים הבאות. הפרידה הזאת תהיה עלינו קשה וכואבת והחלל הריק שהותרת בנו ימלא אותנו בזכרון נצחי לך, נורברט שכל כך אהבנו!

המשפחה

לא הל להתרגל שכבר לא תהיה דפיקה חזקה בדלת

וצעקה מבחוץ "אפשר להכנס?" כבר לא נשמע את

הקול הזה בכלל במשק!

אבל עוד יותר קשה לי להזכר בתחילת שנות ה-50 ואני הלולנית כלול הביצים שהיה לנו. תנאי עבודה היו קשים ומצב כוח אדם לא היה טוב. כלול כמעט הגיעו מים עד נפש ולא יכולתי להתגבר לבדי על העבודה, שאז כללה גם הכנת תערובת. והפתרון הגיע! - בשנת '53 הגיע עולה חדש. בחור צעיר וחזק, ישר מצרפת. מרכז המשק הציע לי את העולה החדש לעבודה כלול, והסכמתי לנסות. למחרת בשש בבוקר התייצב הבחור לעבודה והמילה הראשונה שיצאה מפיו היתה "בונז'ור". חשכו עיני - כיצד אדבר איתו במילים הספורות הבודדות שלי בצרפתית? כמה זמן יקח עד שיבין עברית?

עבדנו בוקר שלם. איכשהו הסתדרנו בסימנים, במילים פשוטות ובידיים. עד לשעת הצהריים, ובדרך לחדר-האוכל שאלתיו איך השם "נורברט" מגיע לצרפת. אז סיפר לי כי נולד בברלין. וכי מבין ומדבר גרמנית - מתח אותי בוקר שלם ובדק את הצרפתית שלי!! בהמשך אמר לי שנהנה מהעבודה וכי הוא רוצה להמשיך לעבוד כלול. כך עשה מספר שנים, גם אחרי שאני הפסקתי לעבוד שם. עברנו תקופה ארוכה ביחד. נורברט התחיל להבין ולדבר עברית ויחד עם זה התחיל להיות בן-בית אצלנו ונעשה חלק ממשפחתנו.

כפי שכולנו יודעים היום, נורברט גם אז עבד קשה וטוב. כשנמיות פקדו את הלולים, נורברט הביא רובה ורדף אחריהם. סחב את השקים, ערכב תערובת, ובזמן המשלוחים לשוק סחב כלובים כבדים, ובכלל מה לא עשה!! אפילו איבד שעונים והרג נחשים. מאוחר יותר, בשנות ה-70 וה-80, נורברט דיבר על החבי, ות שבישל כלול, והזכיר לי את התעלולים שהוא ואברהם (בחור מהנח"ל) עוללו כלול. ניתן להזכר בהרבה סיפורים על נורברט. אחרי הלול הוא עבד במקומות אחרים במשק. אך הלול נשאר בזכרוננו כאהבה ראשונה, מקום עבודה ראשון בארץ חדשה. הוא יחסר לכולנו! יהי זכרו ברוך.

בתיה ר.

שלושים לנורברט

נורברט - שם שאומר הכל למי שהכיר אותו. אנחנו שוב עדים לאותם מקרים, שברגע שאתה אומר שם של האיש, כבר לא צריך להוסיף עוד פרטים אודותיו. כזה היה נורברט בחייו.

לפעמים נדמה היה לי שהכרתי את נורברט לפני שהגעתי לכפר הנשיא. כל נהג משאית שידע שיש לי קשר לכפר הנשיא, סיפר על נורברט:

למשל אותו נהג משאית שפגשתי במילואים לפני שמונה שנים, וסיפר לי על איך שנורברט סירב לפרוק את המשאית שלו כלילה -- אבל סידר לו אוכל ומיטה עד הבוקר! כזה גם אני הכרתי את נורברט. רגזן, צעקן ונודניק גדול, אבל מצד שני טוב-לב, עובד חרוץ ומלא צחוק, ונכון לעזור לבריות בכל עת שיידרש.

לי, כנקלט בקיבוץ, נדמה היה שמפעל הבונים נולד עם נורברט, או שקודם קנו מלגזה לנורברט ואחר כך הקימו את מפעל הבונים. כי אין תינוק בכפר הנשיא שלא ידע שהמלגזה שייכת לנורברט.

כזאת נאמנות לכלי עבודה לא ראיתי אצל הרבה אנשים.

מה נורברט לא עשה עם המלגזה, והיא מצידה החזירה לו אהבה. למרות המכות, הצעקות והקללות שקיבלה ממנו, היה גם הקטע של הטיפול המסור - מוסך בזמן החלפת שמנים וכו'. כשהגעתי למפעל היה לנורברט ביפר, אשר באמצעותו אפשר היה לאתר אותו, אבל מהר מאוד הבנתי שיותר קל ללכת ולמצא אותו לפי רעש המלגזה, או הצעקות שלו, או הפגיעות במכנים בשעת נסיעה.

רבים מעובדי המפעל אהבו את נורברט, התלוצצו איתו - ועל חשבוננו.

פעם החלפתי את נורברט על המלגזה, וחבר מסויים בא וביקש ממני

להזיז משהו. עליתי על המלגזה והנעתי אותה, והחבר המופתע, עם חיוך

על הפנים, אמר שלא ידע שאפשר להניע את המלגזה מבלי לצעוק עליה....

לנורברט, כמו לכולנו, היו צדדים יפים ופחות יפים, אבל אם שמים על כף

המאזניים את הכל יחד, הצד היפה יעלה במשקלו על הצד הלא יפה.

כשנכנסתי לעבוד במקום יצחק עזר, נורברט היה לקראת סיום תפקידו, ובמעט

הזמן שעבדנו יחד עד לפרישה, הרגשנו אחד אצל השני מין תחושה, שיכולנו

לעבוד יחד עוד הרבה שנים. נורברט לא הפסיק לבוא ולהתעניין בנעשה אצלי,

ואפילו תכנן לחזור ולעבוד אתי על המלגזה החדשה שקניתי.

חודשיים לפני הקניה הוא נדנד לי לנסוע לכל מיני מפעלים, ולראות מלגזות

ולא הרפה ממני עד שקניתי מלגזה.

את הידיעה על מותו של נורברט קיבלתי בבקר, בזמן שהותי בשרות מילואים,

וזה נפל עלי כרעם ביום בהיר.

אדם שלא עשה רע לאיש, נופל פתאום ומת. איזה עולם אכזר.

בדרך כלל, לאחר שמישהו מת, אומרים עליו דברים טובים, ושוכחים את הרעים

אבל אצל נורברט באמת שאין לי דבר רע לומר עליו.

כל שאני יכול לומר ולהעלות על הכתב הוא, שחבל לי עליך. חבל לי על מרים

חברתך, ובעצם לא היה ספק מי האשה בחיך. חבל לי על בניך וכל הסובבים

והקרובים לך. הם יודעים שהיית להם אב וריע וחבר לחיים מהסוג המשובח

ביותר.

נוח על משכבך בשלום ואנחנו נשמור על היקרים לך.

שלך,

שבי

נורברט עבד במפעל יותר משני עשורים, ובכל התקופה הזאת הפעיל את המלגזה ועזר במחסן המשלוחים. קשה היה לתאר את המפעל ללא נורברט. כאשר יצא לפני כשנה - חסרה לנו דמותו הדינמית כל כך, וקשה יותר להאמין שכך לפתע הלך, ולא נראה אותו במפעל, יורד לכרד מה נשמע.

(נורברט יצא בגלל בעיה של בריאות ולא מתוך רצון. הוא אהב את המלגזה ואת העבודה עם יצחק, ומאוחר, כששבי נכנס למחסן, ניסה לעזור ככל יכולתו.)

מיכאל כהן, שניהל בעבר את המפעל, סיפר לי לפני כמה ימים שנורברט תמיד קרא לו "מיסייה דירקטור" ואילו מייקל קרא לנורברט "מיסייה לדירקטור לטרפיק", ואכן, עובדה היא שנורברט ללא רשיון לרכב, לטרקטור או למלגזה, שלט בכלי ובכבישי המפעל באופן מוחלט, וכל רכב שנכנס היה צריך להזהר. את מספר הטלפון של נורברט הכירו כל הנהגים. הם היו מגיעים בכל שעה, מטלפנים, ותוך שתי דקות נורברט הופיע ופידק את הסחורה. הם, הנהגים, אהבו אותו, כפי שאנחנו, החברים והעובדים מבחוץ, אהבנו אותו, ואת התנהגותו המיוחדת. (קצת צעקות והרבה טוב לב.)

נורברט אהב ילדים באופן מיוחד, ובשבתות, כאשר ירד למפעל, היה מושיב אותם על המלגזה. הוא שמח שיכול היה לתת להם משהו שהם אוהבים - נהיגה! והם מצידם העריצו אותו, כי הוא הנהג של המלגזה, איזה כבוד. הוא קרן מאושר. נורברט היה שותף מלא לפיתוח המפעל וצמיחתו. כמעט אין מכונה או חומר גלם, שלא הוסעו בעזרתו, והוא הכיר כל פינה במפעל, כך שתמיד ידע איפה הדברים מונחים. העבודה שהשקיע היתה רבה, ואני חייב לציין שרק כאשר סיים, הבנתי כמה עבודה יש למלגזן.

יוסי כ.

עבר חודש מאז שנורברט נלקח מאיתנו, וטרם הסתגלנו למחשבה שיותר לא יהיה בתוכנו, בכל חיוניותו, ברוחו השמחה ובנכונותו הקבועה לעזור כמיטב יכולתו לזולת.

מאז בואו לקיבוץ נורברט נקלט במשפחתנו והיה כאחד מאיתנו. היה מעורב בנעשה וללא גיכונים מיותרים, פשוט עשה מה שצריך היה לעשות, בדרכו המיוחדת, ללא תשבון של כדאיות או טובה או תמורה.

אהבנו אותו, כי היה אדם שחי את אמיתותו בכל רגע, בפשטות, בחברות אמיתית ובנפש חפצה, וכך עשה בכל עבודתו - תיו - כלול בימיו הראשונים בקיבוץ, בכרם, במטע, בתברואה ובמפעל 'הבונים'. שמחנו בשמחותיו, וכאבנו את הקשיים - עם ההפרדות מן הבנים בחו"ל, ואחר כך את השנים היפות בהן בנה קשר מיוחד ומצא אושר עם מרים ומשפחתה.

מוקדם מוקדם מדי נורברט נלקח מאיתנו, אחרי שסבל מבריאות לקויה, שגם עליה ניסה בכל כוחותיו להתגבר. אשרינו, שהיתה לנו הזכות להיות חבר לו.

זכרוננו ילווה אותנו תמיד.

מאיר ר.

אומרים היה אדם

דודו פלמה

אומרים היה אדם
ואיננו.

כל עוד היה אדם
לא היה איננו.
עכשיו שאיננו
אין אדם?

עכשיו שאיננו עוד
הולכים תוי פניו
המתפזרים

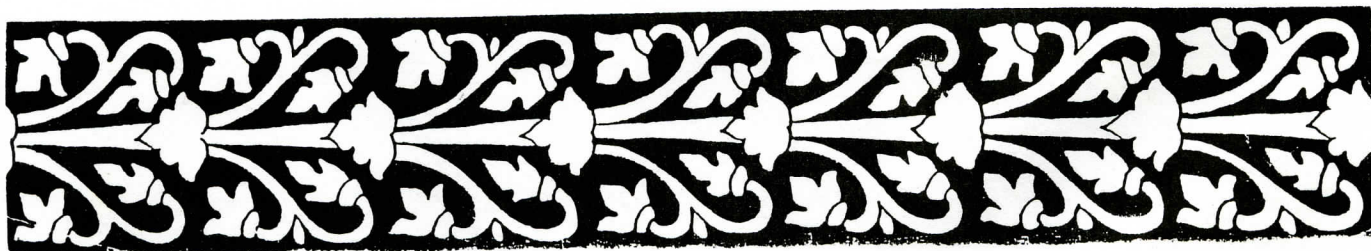
ונטמנים בנוף.
מהיום נמצאנו סביב
בהרי הבזלת הכהים
בעצים המרטיטים בסערה
בצפורים הנודדות
לדרום הרחוק.

אומרים היה אדם ואיננו.
עכשיו שאיננו
עוד נמצאנו בפניהם המשתנות
של חכריו, של ילדיו
של ביתו שאהב
ובליכנו.

כל עוד היה
היה רואה -

הנה חכרי, הנה ילדי
הנה ביתי שאהבתי.
עכשיו שאיננו
הם רואים אותו.

עוד ימים יגידו
היה אדם, הלך
בינינו בדרך הישר
היה אוהב ונאהב
היה חי

נובמבר 1993

לחברים שלום,

** בליל-שבת, 12 בנובמבר יהיה רסיטל עם הפסנתרנית נלי בורלא המוכרת לכם מקונצרטים קודמים.
הפעם היא תנגן מיצירות בטהובן, שופן ושומן.
בעוד כמה ימים תופיע מודעה מפורטת.

נלי מלמדת פסנתר אצלנו וגם ליוותה את השירה בליל-הסדר אשתקד.

** בליל-שבת, 19 בנובמבר תהיה הצגת יחיד בשם "אישה נשים" עם תמי רוגל.
ההופעה מיועדת לקהל מעל גיל 16.

** בליל-שבת 26 בנובמבר ישוחח איתנו גברוש על "אנשים מבוגרים יותר".
השיחה / הרצאה מיועדת לאנשים מבוגרים וגם ובמיוחד לצעירים ולצעירות יותר. אומרים שהוא מרצה מצויין.

** בליל-שבת 5 בנובמבר אחד מהתלמידים באולפן לאמנות אצלנו ושמו יונתן,
ירצה באנגלית על ציוריו בליווי שקופיות.

** ביום שלישי - 16 בנובמבר, באולם דדו בשעה 17:00 תופיע אצלנו תזמורת המשטרה. הקונצרט מיועד לכל המשפחה, הם באמת רוצים שכל המשפחה תגיע.
נא לדייק כי מוזמנות גם משפחות מהמשקים השכנים.

** ביום שלישי 23 בנובמבר יהיה טיול נוסף לירושלים. הטיול יתחיל בבית-המשפט העליון החדש. בקרוב תופיע מודעה על לוח התרבות בתוספת דף הרשמה.

** בסוף החודש - ביום שני ה-29 בנובמבר, לקראת חג-החנוכה יהיה יריד ספרים.

** ולבסוף משהו מאוד נעים ומעודד - גדי ותמי התנדבו לארגן טיולי משפחות בערך אחד לחודש במשך חודשי החורף.

ובינתיים להתראות בארועי התרבות למיניהם.

בת-שבע.

PARENTS PAGE

contd. ← *

adults, we realize you had much more to offer than a physical touch. However, we know you longed, just as we did, for you one day to touch your grand-children, but they will know you in spirit rather than in person. You had spirit, you had craziness, and you definitely had us. Yes, Dad, it is your boys who are now grown men telling you this. We loved you well. We won't ever forget that. We ask you to do the same. We love you, Dad."

ILAN + RON

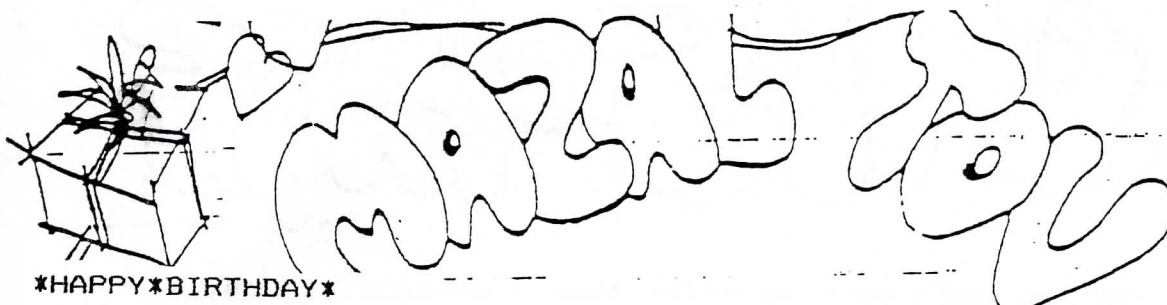
NEWS OF THE WEEK

- * Our new business manager, instead of Colin, will be Uri Edelstein. It is satisfying to know that the young generation are slowly but surely taking over the running of things. We wish both of them every success in the future.
- * Another change-over is in the work-organiser's office, where Rinah Kerem (ne Lopov) is taking over from David Franklyn.
- * As you may have noticed, Natasha's smiling face is no longer seen in the head office. She and her friend are spending some months in India, and if all goes according to plan, they will be back with us in six months. Shoshi K. is holding the fort, helped by Rebecca (both temporarily).
- * Pommella picking has started in the fruit-groves, and we should be seeing some of the fruit (those unfit for export - hopefully a small percentage).
- * On Thursday evening, while our brave men-folk were fighting off the "enemy" at the gates of the Kibbutz, what did we, the weaker sex, do? Look at the telly, of course. And there, large as life, we saw Max Mader, part of a three-men team of "Kibbutznikim from the North" as the announcer said, in a musical quizz. They competed with a team from "El-Al", and I am proud to say, "we" won (largely thanks to Max's "expert" handling of a contra-bass, which he was asked to play!).

And so, once again, SHABBAT SHALOM, Inge

26 CHESHVAN (1989) NOCKY SHEIN

*HAPPY*BIRTHDAY*

7.11	ADI LYNTON	11.11	DIANNE NYMARK	**60 TH**
8.11	EDAN BEN-ZE'EV		AVITAL ARANI	
	NIRIT GINAT	12.11	URI EDELSTEIN	
	NIV DADOSH		ELISHA WOLFIN	
9.11	ADAYA SHARKEY	13.11	DOUGLAS ARNOLD	
	EREZ BILGORY		RAFY FRANK	
10.11	GADI AMIT		SHER KASHDAN (JACKSON)	
	ILAN HAMEIRI		ZOHAR DEVOLT	
	ASA SCHWARTZ		MERAV LEVI	
	NITSAN TUBIS		(SAMBERG	
			GRANDDAUGHTER)	

*HAPPY*ANNIVERSARY*

7.11	BEVERLY & JONI BEN-CHAIM
9.11	DANA & UDI AGAM
10.11	IRIS & RONNY GUTTER
12.11	OFRA & ED MASHIACH
13.11.	RACHEL & DUDI FUCHS
	ORIT & URI CAHANA

We received a letter from the late Nibert's sons, which we translated for our members in Divrei Hakfar, and we would like to bring you the original, as it is rather touching.

"As we hear the rain falling from outside our Columbus apartment, we realize now that this will be the last message we convey to you through our writing. For most of our lives we communicated with you by way of letter, sometimes you heard our thoughts and feelings through a phone. As children we wished, and as grown men we want with all of God's power that it would have been different. We always desired and probably will always long for a more tactile relationship with you, Dad.

Oh Abba, the fun we could have had talking to each other more on an eye to eye basis. We could see your lips moving as warm and gentle sound came out of your mouth. Today we want so much for our eyes to see yours, and we covet for our hands to touch you. God took you too soon.

Would you have wanted such a sad last letter like this one? No.

So, as your children we hold on tight to the memories. We remember how much of a happy man you were and probably still are, wherever you are. No, we can't remember the exact feel of your hand on ours, but we can certainly remember how much you loved children, including your own. From children to

Contd. →